

PESTI BALHÉ

Betörni a profik közé

FEKETE TAMÁS

LÓTH BALÁZS MOZIS DEBÜTÁLÁSA NEM CSUPÁN AZ ELSŐ IGAZI MAGYAR HEIST-FILM, DE EGYÜTTAL SZEMÉLYES ARS POETICA IS.

Bár az utóbbi évtizedben új erőre kapó magyar bűnügyi filmek egyre változatosabb és merészebb módon ássák bele magukat a bűn lélektanába – *A martfői rém* jóvoltából már nekünk is van valós eseményen alapuló sorozatgyilkos-thrillerünk – a heist-filmek mindaddig szinte teljesen kimaradtak a hazai gyártásból. Hogy a magyar készítőktől mennyire idegen volt a zsáner, jól mutatja, hogy bár az évszázad betörésének nevezett, 1983-as szépművészeti képrablás szolgált alapjául Szurdi András és Szurdi Miklós három évvel későbbi, *Képvadászok* című filmjéhez, abban szinte meg sem jelenik az akció, főhőseink már a főcím előtt kísértálnak a múzeumból a festményeket tartalmazó bőröndökkel. Pedig a műfaj egyáltalán nem az angol nyelvterület kiváltsága: Olaszországban már az 50-es évektől sorra születtek a műfaj filmjei, a francia új hullám egyik mestere, Louis Malle is rendezett – igaz, Hollywoodban – heist-mozit, és még a *Torrente*-sorozat legutóbbi, ötödik darabja is ezzel

kísérletezett. A zsáner pedig – jellegéből adódóan – még arra is képes, hogy miközben tömegeket szólít meg és képes szórakoztatni, tárgyával vagy éppen módszerével határozott művészi ars poeticát fessen, önreflektív módon ábrázolja a Nagy Balhé levezénylését (lásd Soderbergh *Ocean's Twelve*-jét, a Coen testvérek által írt *Gambit*-remake-et, vagy Christopher Nolan *Eredetét*), Wes Anderson pedig rendezői debütálásához választotta ezt a műfajt, hogy már ebben megjelenítesse kedvenc témáit. Noha előbbiek színvonalától vitathatatlanul messze áll, Lóth Balázs első mozifilmjét hasonló szándék vezeti.

A *Pesti balhé* főhőse egy hattagú baráti társaság, akik még gyerekkorukból ismerik egymást – és ekkor, egy nyári tábor alkalmával követték el első, ekkor még vidéki balhéjukat is. Pár évtized elteltével Marcellből (Mészáros Béla) sikeres, ám annál boldogtalanabb építész-mérnök lett, míg a többiek – így vagy úgy – mindannyian megmaradtak idealista kiskamasznak, csak épp kicsit nagyobbra nőve. Festői ambíciókat kergető, ám műgyűjtő apja (Hegedűs D. Géza) által lenézett barátjuk halála után a csapat úgy dönt, legalább az ő álmát beteljesítik, és nem csupán megmentik képeit a pusztulástól, de be is csempészik egy fővárosi aukcióra, egyenesen Picasso egyik műve mellé.

„Megmaradtak idealista kiskamasznak”

is tudja, hogy a sikeres akció legelső lépése a megfelelő csapat összeállítása: a forgatókönyvben a színészként is felbukkanó Inotay Ákos mellett az a Kis-Szabó Márk segítette, aki a dunaújvárosi CWT tagjaként a 90-es években szinte nulla költségvetésből, amatőr körülmények között készített nálunk még ritkaságnak számító zsánerfilmeket. Ám éles helyzetben sajnos a csapat már nem annyira ütőképes: hiába jó az alapötlet, és a betörések sorozatára felfűzött dramaturgia, a humor bántóan hiányzik a film egészéből, a dialógusok szellemtelenek és erőltetett szlenggel írottak, a karakterek pedig meglepően érdektelenek. Így pedig hiába próbálják meg a színészek étellel megtölteni azokat, leginkább csak saját, jól bevált, ám már ezerszer látott korábbi figuráikra támaszkodhatnak; az egyetlen üdítő kivétel talán Elek Ferenc, akinek burleszkyszerű viselkedése éppen attól válik humorossá, hogy ő az, aki mintha végig csupán kényszerből és kelletlenül próbálná követni a többieket.

Lóth munkája ugyanakkor meglepően személyes: első filmjében, a *Duna Műhely* gyártásában készült 2003-as *Nincs* mesében gyerekkorunk legfontosabb meséit vezette elő újból, jelentősen átírva azokat, és ehhez hasonlóan a *Pesti balhé* hősei is saját gyerekkori akciójukat idézik fel (ráadásul többször is), melyben még a kép is ugyanaz, és ők is drasztikusan át szeretnék dolgozni az eredeti eseményeket. Míg a cél egykor a festmény ellopása volt, most épp ellenkezőleg, azt becsempészni szeretnék a kiállításra. Ebben a gesztusban ráadásul egy többszörsen erős szerzői gesztus érződik: bekerülni az elit elismert és megbecsült munkái közé, bármi áron, ezzel pedig nem csupán elismerést, de a régóta vágyott megbecsülést is kívánni. És még akkor is, ha az ominózus kép nem több egy meglehetősen egyszerű, nem túl kidolgozott munkánál.

PESTI BALHÉ – magyar, 2020. Rendezte: **Lóth Balázs**. Írta: **Inotay Ákos, Kis-Szabó Márk** és **Lóth Balázs**. Kép: **Balázs István Balázs**. Zene: **Gulya Róbert**. Szereplők: **Mészáros Béla** (Marcell), **Petrik Andrea** (Alexa), **Szabó Simon** (Jet), **Inotay Ákos** (Adrián), **Elek Ferenc** (Guszt), **Jászberényi Gábor** (Vinsz), **Hegedűs D. Géza** (Benedek). **Reviczky Gábor** (Gedeon). Gyártó: **FP Films**. Forgalmazó: **InterCom**. 104 per.